

KONSERVATORSKA POROČILA

a) UMETNOSTNI SPOMENIKI IN URBANIZEM

Bezuljak nad Cerknico. Spomeniški organ je soglašal s poenostavitvijo piramidaste kape zvonika v zložnejšo obliko. — **K. R.**

Bodešče, utrjevanje stenskih slik na zunanjščini in sondiranje v notranjščini cerkve sv. Lenarta. Vse slike na zunanjščini je konservator E. Pohl utrdil po običajnem postopku, pri tem pa je pregledal tudi stene v notranjščini ladje in ugotovil, da se pod razmeroma debelo baročno izravnalno plastjo ometa, na vseh stenah nahajajo močno naključvane stenske slike. Ugotovljene slike so značilno delo mojstra legende sv. Jakoba na zunanjščini iste cerkve in predstavljajo poleg slik pri sv. Janezu v Bohinju največji slikarski opus tega slikarja. Z gornjim robom slik je podana v notranjščini prvotna višina pred barokizacijo. Kontinuirani prizori Pasijona tečejo tik pod prvotno ravnim stropom. Slike so izvršene na enak način kot v Bohinju v kombinaciji secco tehnike, kar daje možnosti za potencirano slikovitost. Ne glede na naključvano poslikano plast, bi kazalo o priliki slike v celoti odkriti, kar bi na eni strani postavilo v svetlejšo luč delo tega izrednega slikarja, na drugi strani pa bi prezentacija slik v notranjščini cerkve postavila tudi pred konservatorje zahtevno nalogo: kako gotško dekoracijo estetsko vključiti v barokizirani prostor, ki je po svoji kvaliteti primer zahtevnejše baročne arhitekture in po svoji konceptiji ne bi dopuščal takih arheoloških posegov. — **I. K.**

Branik — grad Rihemberg. S finančno podporo zveznega in republiškega sklada in ob delni finančni participaciji OLO Gorica so se leta 1961 začela večja obnovitvena in rekonstrukcijska dela na enem naših najpomembnejših spomenikov srednjeveškega grajskega stavbarstva — razvalini rihemberškega gradu. Srednjeveški gradovi so danes v Slovenskem Primorju z izjemo razmeroma dobro ohranjenega Prema in Predjame ali v razvalinah ali pa so brez sledu izginili (Cerovo, Dorberg, Erzelj, Golac, Gotnik, Kanal, Križ, Novi grad, Renče, Senožeče, Socerb, Solkan, Švarcenek, Vipava, Vogrsko, Višnjevček), tretji, pred drugo vojno ohranjeni Rihemberg pa je bil v vojni uničen.

Arhitektura gradu, ki se prvičkrat omenja 1230 leta, presega ožji lokalni pomen in se zaradi razsežnosti, kvalitetnega oblikovanja nekaterih stavbnih delov, raznolikosti utrdbenih naprav uvršča med naše najpomembnejše tovrstne spomenike. Zaradi sožitja »mediteranske« konceptije prvotne osnove in oblikovanja arhitekturnih detajlov in »severnjaške« tlorisne razporeditve kasnejših stavbnih sestavin ima med našimi gradovi tudi izjemno mesto.

Četudi je grad danes v razvalini in je podana možnost celotne rekonstrukcije, je njegov stavbnozgodovinski pomen in spomeniška vrednost še vedno:

1. v značilni srednjeveški poziciji, ki zavzema dominantno točko v obliki običajnega pomola, ki se v pokrajino vključuje kot izrazito pokrajinsko dopolnilo ali pokrajinska arhitektura,